

Tilblivelsen af Det Centrale Personregister

Anders Vind Ebbesen

Dansk Datahistorisk Forening

29. april 2015

Forbehold

- Jeg var der ikke
- Anvendt materiale
 - Bøger
 - Rigsarkivet
 - CSCs Historiske Arkiv

Overblik

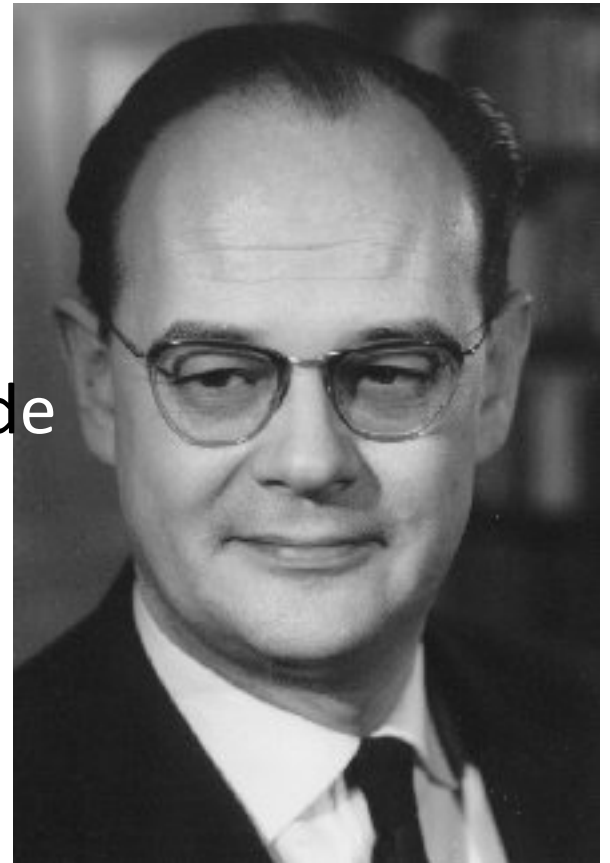
- Tre faser
 - Idéfasen: 1924 – 1960
 - Projektfasen: 1961 – 1968
 - Offentlighedsfasen: 1967 – 1970
- Nye udfordringer/muligheder
- Hvorfor blev indførslen en succes?

Tidlige ideer

- Folkeregisterloven 1924
 - ”På Grundlag af Indberetninger fra de kommunale Registre oprettes et Landsregister, der skal bearbejde de fra de kommunale Registre modtagne Oplysninger til et Hele [...]”
- Estimat:
 - Befolkning: 3,3 million
 - Årlige ændringer: 2 millioner
 - Antal ansatte: 60 ansatte

Efterkrigstidens ideer

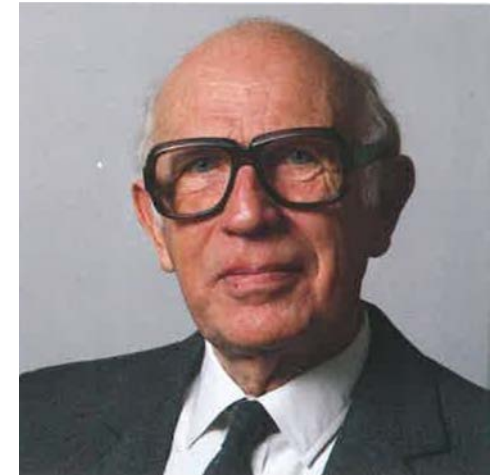
- Kildeskat
- 1956 rapport af Willy Olsen
 - Samling af datakraften
 - Samarbejde med de eksisterende kommunale hulkortcentraler
- Hvorfor ikke Regnecentralen?

Viggo Kampmann

Håndgribelige ideer

- *Rapport over undersøgelsen af eventuel elektronbehandling af arbejdsområder indenfor den offentlige administration*
 - 70+ møder, 30 områder
 - Kommerciel and videnskabelig EDB
 - »en af de største arbejdsopgaver for anvendelse af EDB-teknik i Danmark«
 - Estimat: 4 år. 2,5 år for etablering og import af halvdelen af befolkningen. 1,5 år for resten.

Willy Olsen

CPRs opgaver

- Vedligeholde et register over alle personer
- Stille data til rådighed for alle offentlige institutioner, der ellers selv skulle vedligeholde data
- Leverer statistiske data
- Udføre særkørsler på forespørgsel (skoleindskrivning, valg, værnepligt, etc.)

Projektfasen

- *Betænkning om folkeregistrenes medvirken ved indførelse af elektronisk databehandling i den offentlige forvaltning m.v.*
 - Anbefalinger:
 1. Opret et CPR på magnetbånd
 2. Indfør et unikt personnummer
 3. Indfør et standardiseret meddelelsessystem
- Modstand fra kommunerne

Sekretariatet

- Oprettet i 1965
- Meget tæt samarbejde mellem embedsmænd og teknikere:
 - 2 embedsmænd fra Indenrigsministeriet
 - 2 planlæggere fra Datacentralen
 - 2 ansatte fra kommunal hulkortcentral

Henrik Nielsen

Sekretariatet – Accept af realiteterne

3.1. Erhvervsangivelsen i de kommunale EDB-centralers registre.

Samtlige kommunale centraler angiver at anvende en numerisk to-cifret kode på grundlag af en af statistisk departement udarbejdet oversigt. Dette er imidlertid ikke en erhvervsoversigt, men en stillingsoversigt, da erhvervsoplysninger som ovenfor nævnt kræver mulighed for en krydskorrelering med arbejdsgiver/arbejdssted-oplysninger, hvilket de kommunale centraler ikke i dag har mulighed for.

Konkluderende må det altså siges, at der i dag ikke eksisterer et grundlag, hvorfra man kan overføre den enkelte persons erhvervsoplysninger til CPR. Det kunne måske lade sig gøre at overføre erhvervsoplysningerne fra dette års folketælling til CPR, men med de ringe muligheder, der senere vil være for en ajourføring af disse data, må denne udvej formentlig forkastes.

3.2. Konklusion.

Under hensyn til, at der ikke i dag eksisterer et erhvervsangivelsesgrundlag fra de kommunale EDB-centraler, samt at et eventuelt grundlag fra statistisk departement med de nuværende indsamlingsprocedurer kun vil kunne tilvejebringes hvert femte år, må man formentlig konkludere, at erhvervsoplysningerne ikke skal medtages i CPR i første omgang.

Sekretariat – Nice eller need to have?

Beregning af kirkelige afgifter i Københavns kommune.
 De kirkelige afgifter består af

1. kirkebidrag
2. præstepenge
3. tillæg til præstepenge

Medlemmer af folkekirken:	Betaler:	Kode:	
"Almindelige medlemmer"	Kirkebidrag Præstepenge Tillæg til præstepenge	A	
Præster, kordegne, kirketjenere, organister (men ikke koret)	Kirkebidrag	B	
Valgmenighedsmedlemmer i Vartovmenighed og Københavns valgmenighed af 1890	kirke i K. F. & G. kirke uden for K.F.&G.	Præstepenge Kirkebidrag Præstepenge	C A x)
Skt. Petri tyske menighed De døves menighed	Ingen bidrag	D	
Ikke-medlemmer af folkekirken			
Svenska Gustafs församlingen	Kirkebidrag Præstepenge Tillæg til præstepenge	E x)	
Øvrige	Ingen bidrag	D	

I produktion

- 28. marts 1967: Cirkulære med pålæg:
 - Alle kommuner skal have ”mekaniseret” deres folkeregister senest 1. september 1967 – og vedligeholde det
- 2. april 1968
 - Import fra hulkort til CPR
 - CPR-numre tildeles ifm. import

Forslag

til

Lov om folkeregistrering.

Fremsat den 28. november 1967 af indenrigsministeren.

§ 1. Folkeregistrene føres ved kommunalbestyrelsernes foranstaltning. Udgifterne ved registrenes førelse påhviler kommunerne.

Stk. 2. Regler om registrenes førelse og om tilsyn hermed samt om registrenes indbyrdes samarbejde fastsættes af indenrigsministeren. Denne fastsætter tillige regler om adgangen til at få oplysninger fra registrene samt om betalingen herfor.

§ 2. Indenrigsministeren opretter et centralt personregister (CPR) og fastsætter de nærmere regler om dettes førelse og udnyttelse samt om betalingen herfor.

Stk. 2. De kommunale folkeregistre medvirker til oprettelsen og vedligeholdelsen af det centrale personregister på den af indenrigsministeren fastsatte måde.

§ 3. Indenrigsministeren nedsætter et personregistreringsråd, hvori kommunerne er repræsenteret, til at være rådgivende i personregistreringsspørgsmål, herunder i spørgsmål vedrørende udnyttelsen af folkeregistrene og det centrale personregister.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om, at bestemmelsen i stk. 1 også skal gælde for personer, der tager ophold i en anden kommune end bopælskommunen for længere tid.

§ 6. Enhver husejer eller lejer skal inden udløbet af den frist, der er nævnt i § 5, meddele folkeregistret, hvem der flytter til eller fra hans ejendom eller lejlighed, medmindre der forevises ham kvittering fra folkeregistret for, at de pågældende har foretaget anmeldelse som nævnt i § 5.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder også for ledere af højskoler, kaserner og lignende.

§ 7. Såfremt anmeldelser efter § 5 er ufyldstgørende, unøjagtige eller indbyrdes modstridende, kan vedkommende folkeregister pålægge anmelderen at afgive personlig forklaring til registerføreren og for egen regning fremskaffe de til sagens oplysning nødvendige attester m. v.

§ 8. Hvis et folkeregister helt eller delvist er til grunde eller synes ubrugeligt, kan

Folketingsdebatten

Poul Schlüter:

»Man kan vist godt kalde dette lovforslag for noget af det mindst kontroversielle, en minister i lang tid har præsenteret for tinget«

Nogen kritik af lovforslagets vide rammer

Folketingsdebatten – Big Brother?

Poul Schlüter:

»Jeg ville nødtigt se indenrigsministeren blive en levendegørelsen af denne litterære skikkelse. Det tror jeg i for sig sig heller ikke er nogen nærliggende fare. Man kunne såmænd nævne andre litterære skikkelser, som ministeren lettere ville kunne låne krop til, og jeg tror, at han selv vil søge at undgå, at registret kan udvikle sig til et begreb af denne art.«

Folketingsdebatten – Big Brother?

Svend Erik Kjær Rasmussen:

»Jeg kan ikke undlade at søge afkræftet, at grosserer A. Nielsen og hans kumpaner vil få adgang til CPR. Jeg håber ministeren formår at holde dem stangen, de har en forbistret evne til at mase sig på alle vegne.«

Anden næstformand (Thestrup): Jeg må påtale brugen af ordet „kumpaner“ om medhjælpere for forskellige mennesker.

Folketingsdebatten – Big Brother?

H. E. Hækkerup:

»Jeg vil da gerne sige, at jeg regner ikke med, at der skal etableres noget samarbejde hverken med efterretningstjenesten eller med strafferegistret.«

»[...] i øjeblikket er der en testning i gang, om jeg må bruge et meget fint udtryk, som jeg ikke selv kan oversætte, altså et samarbejde med et betragteligt antal kommuner, vistnok 30 [...]«

Ny folketingsdebat

- Lovforslag fremsat af Poul Sørensen den 15. februar 1968
- Magen til det første lovforslag

Poul Sørensen

Folketingsdebatten – Big Brother?

Svend Erik Kjær Rasmussen:

»Jeg har før på mit partis vegne udtalt sympati for det centrale personregister, men tiden er nu kommet, hvor jeg må have svar på, om oplysninger fra politiets efterretningstjeneste og militærets ditto vil blive indkodet på CPR. Svarer ministeren nej, vil vi være i stand til at støtte forslaget. «

Folketingsdebatten – Bare rolig!

Poul Sørensen:

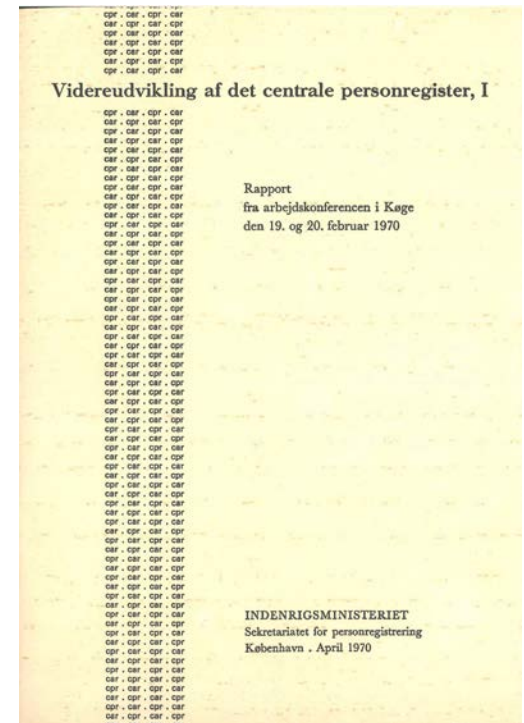
”[...] Jeg kan svare hr. Kjær Rasmussen, at det bliver der ikke tale om.”

Lov vedtaget

- 29. maj 1968: Enstemmigt vedtaget.
- 10. juni 1968: Underskrevet af kongen.
- 3 år efter sekretariatet blev oprettet
- 2 måneder efter tildelingen af CPR-numre var påbegyndt

Nye udfordringer/muligheder

- Konference i februar 1970
 - Underdimensioneret teknik
 - 5 million borgere på 30 magnetbånd
 - Læsetid per bånd: 10 minutter
 - Årsag: »Da planlægningen af CPR påbegyndtes for 5 år siden, fandtes det ikke forsvarligt at anvende den endnu ikke i Danmark udviklede, mere avancerede teknik.«

Nye udfordringer/muligheder

I. Adgangen til oplysninger.

Enhver offentlig - statslig eller kommunal - myndighed har adgang til CPR's oplysninger vedrørende personer, når oplysning om bopælskommunen ikke kendes af vedkommende myndighed.

Er bopælskommunen kendt, rettes henvendelse til kommunens folkeregister.

Ønskes der oplysninger om et større antal personer med bopæl i flere forskellige kommuner forelægges spørgsmålet om, hvorledes de pågældende oplysninger mest hensigtsmæssigt kan tilvejebringes for indenrigsministeriet

Hvorfor en succes?

- Meget tæt samarbejde mellem embedsmænd og teknikere
- Klar ansvarsfordeling
- Anerkendelse af realiteterne – og udelukkelse af ”nice-to-have” features
- Meget lille politisk involvering

Tak

- Spørgsmål?
- Kilder mv. kan findes på:
www.almuevennen.dk
- Fang mig på:
 - @: anders@vindebbesen.dk
 - T: +45 2078 7221